

Sygn. akt VII U 410/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 lipca 2022 r. w Warszawie

sprawy P. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania P. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 19 października 2020 roku, Nr (...)

1. oddala odwołanie,
2. zasądza od odwołującego P. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. kwotę 3.600,00 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 października 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wydał decyzję nr (...) określającą wysokość zadłużenia P. B. z tytułu składek w wysokości 46.023,69 zł, w tym na ubezpieczenie społeczne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od września 2017 r. do grudnia 2019 r. w kwocie 27.127,17 zł oraz należne odsetki za zwłokę 3.806 zł, na ubezpieczenie zdrowotne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od lipca 2017 r. do grudnia 2019 r. w kwocie 10.924,58 zł oraz należne odsetki za zwłokę 1.631 zł, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od marca 2017 r. do grudnia 2019 r. w kwocie 2.199,94 zł oraz należne odsetki za zwłokę 335,00 zł. Zakład podał, że na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odsetki będą nadal naliczane do dnia zapłaty włącznie z tym dniem, a także, że odsetki za zwłokę naliczone są na zasadach określonych w ustawie z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325) (decyzja z 19.10.2020 r. – nienumerowane karty akt ZUS).

P. B. 7 grudnia 2021 r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W. z 19 października 2020 r. nr (...) w przedmiocie wysokości zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek, wnosząc o jej uchylenie. Odwołujący zarzucił skarżonej decyzji, że zostały w niej wskazane należności, które zostały przez niego uregulowane, zarówno w zakresie dotyczącym składek z tytułu samozatrudnienia, jak i należnych za zatrudnianych przez niego pracowników. Zakwestionował również wysokość należnych składek, wskazując, że wartości podane w decyzji są niezgodne z deklaracjami z uwagi na zatrudnienie innych osób. Odwołujący dołączył do odwołania potwierdzenia przelewów, dotyczące opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne z okresu od 27 grudnia 2018 r. do 29 stycznia 2020 r. (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie sporządzonej 29 grudnia 2020 r. **organ rentowy** wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującego na rzecz ZUS kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, że decyzja została wydana na podstawie dokumentów i wpłat znajdujących się w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS. Przywołano treść art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym za prawidłowe rozliczanie składek odpowiada płatnik składek, powinien on rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy, a obowiązek ten istnieje od dnia rozpoczęcia działalności aż do jej zaprzestania. Organ rentowy wskazał, że po przeanalizowaniu odwołania, nie stwierdził podstaw do uchylenia zaskarżonej decyzji, stwierdzając, że składki za sporny okres zostały naliczone prawidłowo, także za zleceniobiorców. Wbrew twierdzeniom odwołującego, wpłaty przedstawione w wyciągu dołączonym do odwołania zostały uwzględnione w rozliczeniu dokonany przez Zakład. Odwołujący nie uwzględnił bowiem zmiany przepisów, jaka nastąpiła od 1 stycznia 2018 r. – od tego czasu każda wpłata zaliczana jest na najstarsze zaległości i to niezależnie od tego, jak opisze je płatnik składek. Fakt posiadania przez P. B. zaległości za poprzednie okresy został potwierdzony w licznych postępowaniach, np. XIV U 427/17, XIV U 40/17 (odpowieź na odwołanie k. 7 a.s.).

W piśmie procesowym z 23 kwietnia 2021 r. P. B. wskazał, że dotychczas od wielu lat był zgłoszony do ZUS z najniższą składką, jednak sytuacja uległa zmianie w listopadzie 2018 r., kiedy zmieniła się wysokość należności ze względu na zatrudnienie zleceniobiorczyni. Zdaniem ubezpieczonego okoliczność ta jest o tyle istotna, że składka opłacona w grudniu 2018 r. nie mogła zostać zaliczona na poczet najstarszych nieopłaconych należności składek, bowiem obowiązek jej zapłacenia był powiązany nie z samym faktem prowadzenia działalności gospodarczej, lecz z także z faktem zawarcia umowy zlecenia z inną osobą. Gdyby odwołujący nikogo nie zatrudnił, to składka opłacona w grudniu 2018 r. wynosiłaby 1.228,70 zł i mogłaby równie dobrze zostać zaksięgowana na poczet należności z marca 2018 r., ze względu na tożsamość należnej wówczas kwoty (pismo z 23.05.2021 r. k. 25-26 a.s.).

W odpowiedzi na powyższe pismo pełnomocnik ZUS wskazał, że uiszczone przez P. B. należności za okres od listopada 2018 r. do grudnia 2019 r. zostały rozliczone na nieopłacone należności na ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia 2015 r. do maja 2017 r., ubezpieczenie zdrowotne od sierpnia 2015 r. do marca 2017 r. i (...) za okres od sierpnia 2015 r. do grudnia 2016 r. – z uwagi na to, że stosownie do przepisów, które weszły w życie od 1 stycznia 2018 r., każda wpłata dzielona jest proporcjonalnie na wszystkie rodzaje opłacanych składek na podstawie ich udziału w ostatniej deklaracji ubezpieczeniowej (pismo ZUS z 6.05.2021 r. k. 31 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący P. B. prowadzi działalność gospodarczą od 2007 r. (bezsporne).

Decyzją z 16 listopada 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat (...) określił wysokość zadłużenia P. B. z tytułu składek w wysokości 3.130,07 zł, w tym na ubezpieczenie społeczne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od listopada 2015 r. do stycznia 2016 r. w kwocie 2.106,29 zł oraz należne odsetki 143 zł, na ubezpieczenie zdrowotne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od listopada 2015 r. do stycznia 2016 r. w kwocie 847,77 zł oraz należne odsetki 58 zł, na Fundusz Pracy (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od stycznia 2015 r. do stycznia 2016 r. w kwocie 176,01 zł – wskazane w decyzji odsetki zostały naliczone na 16 listopada 2016 r. Decyzja ta jest prawomocna (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 kwietnia 2017 r. z uzasadnieniem k. 17, 22-25, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 5 czerwca 2019 r. k. 59 – akt o sygn. XIV U 40/17).

W dniu 8 grudnia 2016 r. organ rentowy wydał kolejną decyzję dotyczącą ustalenia wysokości zadłużenia P. B. z tytułu składek w wysokości 7.433,37 zł, w tym na ubezpieczenie społeczne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od lutego do sierpnia 2016 r. w kwocie 4.993,45 zł oraz należne odsetki 198,00 zł, na ubezpieczenie zdrowotne (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od lutego do sierpnia 2016 r. w kwocie 2.022,65 zł oraz należne odsetki 74 zł, na Fundusz Pracy (zakres numerów deklaracji 01-39) za okres od lutego do sierpnia 2016 r. w kwocie 417,27 zł – wskazane w decyzji odsetki zostały naliczone na 8 grudnia 2016 r. Decyzja ta jest prawomocna (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 maja 2017 r. z uzasadnieniem k. 10, 19-20, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 23 lipca 2019 r. k. 53 – akt o sygn. XIV U 427/17).

Odwołujący w okresie od grudnia 2018 r. do stycznia 2019 r. dokonał płatności do ZUS w łącznej kwocie 23.612,80 zł, w tym:

- 1) 27 grudnia 2018 r. – 1.621,67 zł;
- 2) 30 stycznia 2019 r. – 1.621,67 zł;
- 3) 28 marca 2019 r. – dwukrotnie po 1.711,52 zł;
- 4) 25 kwietnia 2019 r. – 1.711,52 zł;
- 5) 30 maja 2019 r. – 1.711,52 zł;
- 6) 28 czerwca 2019 r. – 1.711,52 zł;;
- 7) 26 lipca 2019 r. – 1.711,52 zł;
- 8) 30 sierpnia 2019 r. – 1.711,52 zł;
- 9) 28 października 2019 r. – dwukrotnie po 1.711,52 zł;
- 10) 2 grudnia 2019 r. – 1.711,52 zł;
- 11) 27 grudnia 2019 r. – 1.627,13 zł;
- 12) 29 stycznia 2020 r. – 1.627,13 zł (lista operacji k. 4 a.s.).

Z uwagi na zadłużenie P. B. w opłacaniu składek za okresy wcześniejsze, tj. od sierpnia 2015 r. do grudnia 2016 r., uiszczone w spornym okresie kwoty zostały przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozliczone na poczet najstarszych nieprzedawnionych zaległości składkowych (opinia biegłej z zakresu rachunkowości E. Z. z 11 kwietnia 2022 r., k. 60-67 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dołączone do sprawy dokumenty, w tym również załączone do akt rentowych, a także w oparciu o opinię biegłej sądowej z zakresu rachunkowości E. Z., która była rzetelna i dostatecznie uzasadniona, a nadto nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Z uwagi na fakt, że spór w niniejszej sprawie koncentrował się na prawidłowości dokonania przez ZUS rozliczenia uiszczonych kwot na poczet zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek, zamiast na rzecz składek bieżących, Sąd uznał materiał dowodowy zgromadzony w sprawie należało za kompletny i wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony i zgromadzonych w aktach rentowych dokumentów, Sąd uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Ponadto strony nie wnosiły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

W przedmiotowej sprawie istota sporu sprowadzała się do oceny prawidłowości dotyczącej ustalenia przez ZUS zadłużenia odwołującego z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne w okresie objętym zaskarżoną decyzją z 19 października 2020 r., tj. za okres od września 2017 r. do grudnia 2019 r.

Odwołujący podnosił, że należności z tytułu składek za okres od listopada 2018 r. do grudnia 2019 r. opłacał na bieżąco w prawidłowej kwocie w okresie od grudnia 2018 r. do stycznia 2020 r., zaś organ rentowy działał nieprawidłowo, dokonując rozliczenia uiszczonych przez odwołującego kwot na poczet zadłużenia z tytułu składek za okres wcześniejszy.

Zdaniem Sądu, w świetle całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, działanie organu rentowego znajduje oparcie w obowiązujących przepisach, a zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Nie budziło wątpliwości Sądu, że ubezpieczony w związku z prowadzoną od 2007 r. działalnością gospodarczą posiadał zaległości składkowe za okresy od sierpnia 2015 r. Okoliczności tej nie przeczył zresztą również sam odwołujący.

Odnosząc się zatem do prawidłowości rozliczenia przez organ rentowy konta odwołującego i zaliczenia wpłat dokonanych przez skarżącego w okresie od grudnia 2018 r. do stycznia 2020 r. częściowo na zaległości składkowe z okresu od sierpnia 2015 r., to należy wskazać, że organ rentowy postąpił prawidłowo, bo działał zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Jak bowiem stanowi § 12 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1831) Zakład dokonuje rozliczenia dokonanej przez płatnika składek wpłaty na koncie płatnika i zewidencjonowania danych na koncie ubezpieczonego za dany miesiąc kalendarzowy na podstawie deklaracji oraz raportów lub deklaracji korygującej i raportów korygujących, w części przypadającej na dany fundusz według podziału ustalonego zgodnie z § 7 ust. 1.

Kwota wpłaty w części przypadającej na ubezpieczenia społeczne podlega zaliczeniu na fundusz emerytalny i otwarte fundusze emerytalne, fundusz rentowy, fundusz chorobowy oraz fundusz wypadkowy, począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności, z uwzględnieniem § 13 ust. 1 (ust. 2).

Kwota wpłaty w części przypadającej na Fundusz Emerytur Pomostowych podlega zaliczeniu na należności z tego tytułu, począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności (ust. 3).

Kwota wpłaty w części przypadającej na ubezpieczenie zdrowotne podlega zaliczeniu na należności z tego tytułu, począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności (ust. 4).

Kwota wpłaty w części przypadającej na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych podlega zaliczeniu na należności z tych tytułów, począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności (ust. 5).

Zgodnie z § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia jeżeli kwota wpłaty w części przypadającej na pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne jest niższa od kwoty należnych składek za dany miesiąc kalendarzowy, którego deklaracja dotyczy, w pierwszej kolejności rozlicza się ją na pokrycie należnych składek na fundusz emerytalny i na otwarte fundusze emerytalne.

Jeżeli kwota wpłaty w części przypadającej na pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne, o której mowa w ust. 1, nie pokrywa w pełni należnych składek na fundusz emerytalny i na otwarte fundusze emerytalne, za dany miesiąc kalendarzowy, którego deklaracja dotyczy, rozlicza się ją na częściowe pokrycie każdego z tych funduszy, proporcjonalnie do należnych kwot (ust. 2).

Pozostała po rozliczeniu, o którym mowa w ust. 1, kwota wpłaty w części przypadającej na pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne podlega podziałowi i zaliczeniu proporcjonalnie na pokrycie należnych składek na fundusz

rentowy, fundusz chorobowy i fundusz wypadkowy, proporcjonalnie do kwot należnych składek na te fundusze za dany miesiąc kalendarzowy, którego deklaracja dotyczy (ust. 3).

Jeżeli w wyniku rozliczenia kwoty wpłaty w części przypadającej na pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne, o którym mowa w ust. 2, nie zostały pokryte w pełni należności otwartych funduszy emerytalnych, kwota wpłaty, zaliczona na pokrycie należności na otwarte fundusze emerytalne w odniesieniu do ubezpieczonych, podlega rozliczeniu proporcjonalnie do należnej kwoty składek na otwarty fundusz emerytalny za danego ubezpieczonego, do łącznej kwoty należnych za dany miesiąc kalendarzowy składek na otwarte fundusze emerytalne (ust. 4).

Kwoty składek na ubezpieczenia społeczne rozliczane na fundusz emerytalny, fundusz rentowy, fundusz chorobowy i fundusz wypadkowy podlegają w odniesieniu do każdego ubezpieczonego rozliczeniu, proporcjonalnie do kwoty należnych składek na dany fundusz dotyczących ubezpieczonego, do łącznej kwoty należnych składek na dany fundusz, wynikającej z rozliczenia dokonanego za dany miesiąc kalendarzowy (ust. 5).

W przedmiotowej sprawie, po dokonaniu przez odwołującego w okresie od grudnia 2018 r. do stycznia 2020 r. wpłat, organ rentowy rozliczył konto odwołującego zgodnie z cytowanymi wyżej przepisami rozporządzenia, dokonując ich zaliczenia na poczet zaległych najstarszych nieprzedawnionych należności składkowych z sierpnia 2015 r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu i w konsekwencji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od odwołującego się – jako strony przegrywającej – na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Ustalając wysokość tych kosztów Sąd miał na względzie, że postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265), koszty zastępstwa procesowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2019 r., III UZP 9/19). Wartość przedmiotu sporu obejmująca należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wraz z odsetkami wyniosła łącznie 46.023,69 zł (art. 126¹ § 3 k.p.c.), co uzasadniało zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 3.600,00 zł określoną w § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia.

SSO Renata Gąsior